

VAPAAUS, VAKAUS JA VAURAAUS

Mitä EU-jäsenyys merkitsee nykysuomalaisille?

Suomalaiset arvostavat Euroopan unionissa eniten liikkumisen vapautta, yhteisvaluutan ja läntisen yhteisön tuomaa vakautta sekä sisämarkkinoiden tuomaa taloudellista vaurautta.

Vaikka myönteiset asiat korostuvat suomalaisten EU-asenteissa, moni näkee EU:ssa myös ongelmia. Noin joka toinen suomalainen on huolissaan hallitsemattomasta maahanmuutosta ja kansallisen itsemääräämisoikeuden merkittävästä kaventumisesta.

Kansalaiset haluaisivat turvata kansallisen päätösvallan ennen kaikkea hyvinvointivaltion ytimeen kuuluvissa kysymyksissä kuten terveydenhuollossa sekä koulutus- ja sosiaalipolitiikassa. Silti useimmissa kysymyksissä he hyväksyvät, että päätöksiä tehdään osin myös EU-tasolla.

Suomalaiset toivovat EU:lta jatkuvuutta. Sen kummemmin EU:n hajoaminen kuin kehitys liittovaltion suuntaan ei innostusta herätä.

- ◆ EU merkitsee valtaosalle suomalaisista (86 %) vapaata liikkuvuutta ja 76 prosentille vapautta asua, opiskella ja tehdä töitä toisissa Euroopan maissa.
- ◆ Enemmistö (56 %) ajattelee, että olisi Suomen etu, jos EU:lla olisi vahva yhteinen ulkopolitiikka ja reilut neljä kymmenestä (44 %) toivoisi myös yhteistä puolustusta.
- ◆ Selvä enemmistö (57 %) suomalaisista toivoo Ison-Britannian luopuvan Brexitistä ja vain 17 prosenttia toivoo sen toteutumista.
- ◆ Rahapolitiikassa, kauppapolitiikassa, pankkien ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyssä sekä ilmastopolitiikassa suurempi osa suosittelee päätösvallan mieluummin EU:lle kuin kansallisvaltiolle.

Euroopan unioni tarkoittaa suomalaisille ennen kaikkea vapautta liikkua, työskennellä ja opiskella vapaasti eri Euroopan maissa. Vapauksien lisäksi EU:n merkityksessä suomalaisille korostuvat vakaus ja taloudellinen hyvinvointi.

Suomessa järjestettiin Euroopan unionin jäsenyyttä koskeva kansanäänestys 16. lokakuuta 1994. Tuolloin vielä harvalla oli selvää kokonaiskuvaa siitä, mitä EU-jäsenyys tuo tullessaan. Enemmistö (56,9 %) suomalaisista äänesti EU-liittymisen puolesta.¹ Eduskunnan hyväksyttyä liittymissopimuksen Suomesta tuli Euroopan unionin jäsen 1. tammikuuta 1995.

Suomalaisten kuva EU-jäsenyyden hyödyistä ja haitoista on tarkentunut kohta 25-vuotisen jäsenyytaipaleen aikana. Sekä EU- että EMU-asetteet ovat tällä hetkellä myönteisimmät koko jäsenyysaikana.² EVA selvitti, mitä tuon myönteisyyden taustalla on.

Kärjessä on vapaus.

EU:n merkitystä suomalaisille selvitetiin esittämällä vastaajille 14 erilaisen asia-kokonaisuuden kysymyssarja, johon sisällytettiin yhtäläinen määrä myönteisiä ja kielteisiä asioita (Kuvio 1).

Listan kärjessä tulee vapaus. Peräti 86 prosentille EU-jäsenyys merkitsee vapaata liikkuvuutta ja mahdollisuutta matkustaa vapaasti Euroopassa. Kolme neljästä (76 %) painottaa EU:n tarjoamaa vapautta asua, opiskella ja tehdä töitä toisissa Euroopan maissa.

Vapauden jälkeen toiseksi merkityksellisin asia EU-jäsenyydessä suomalaisille on vakaus. Kolmelle neljästä (74 %) EU tarkoittaa yhteisen rahayksikön, euron, tuomaa vakautta. Vain hie-

man pienemmälle joukolla (71 %) EU merkitsee varmuutta siitä, että Suomi kuuluu länsimaiden joukkoon. Niin ikään selvän enemmistön (62 %) mielestä EU merkitsee suuremman yhteisön tarjoamaa turvallisuutta ja vakautta.

Vapauden ja vakauden ohella EU merkitsee monelle sen mukanaan tuomaa vaurautta. 63 prosentille suomalaisista EU merkitsee sisämarkkinoita ja niiden tarjoamia taloudellisia hyötyjä.

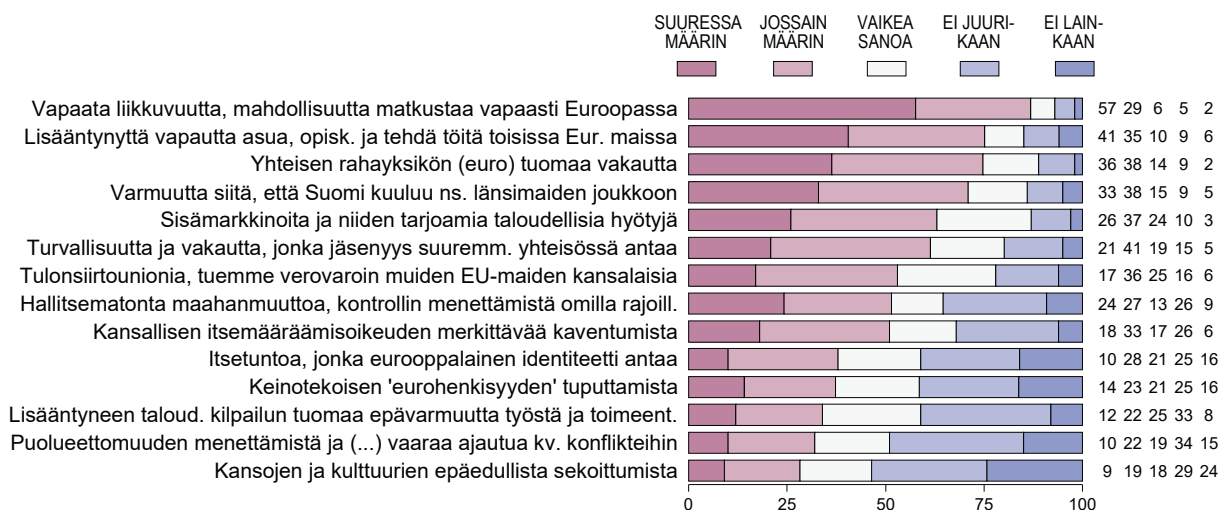
Tulosten erittely (Kuvio 2) tuo esiin kiinnostavia suhtautumiseroja väestöryhmien välillä (kaikki väestöryhmittäiset erittelyt ks. www.eva.fi/arvopankki). Esimerkiksi sisämarkkinoiden taloudelliset hyödyt ovat selvästi tärkeämpiä miehille kuin naisille. Myös koulutuksella on vaikutusta. Käsitys sisämarkkinoiden hyödyllisyydestä vahvistuu merkittävästi koulutustason ja sosioekonomisen aseman kohentuessa. Ruuhka-Suomessa sisämarkkinoille annetaan suurempi merkitys kuin pohjoisessa ja idässä sekä pienemmällä paikkakunnilla yleensä.

Uhat varjostavat EU-kuvaa

Suomalaisten kuva EU:n merkityksistä ei kuitenkaan ole yksinomaan myönteinen. Hieman yli puolelle (53 %) EU merkitsee tulonsiirtounionia, eli sitä, että tuemme verovaroin muiden EU-maiden kansalaisia. Reilu viidennes (22 %) on asiasta toista mieltä. Osapuilleen saman suuruiselle osuudelle (51 %) EU merkitsee kansallisen itsemääräämisoikeuden merkittävää kaventumista. Vajaa kolmannes (32%) on asiasta eri mieltä.

Noin puolet (51 %) yhdistää EU:n hallitsemattomaan maahanmuuttoon ja kontrollin menettä-

KUVIO 1. Millaisia asioita EU merkitsee sinulle nykyisin henkilökohtaisesti (tekstejä osin lyhennetty, %)

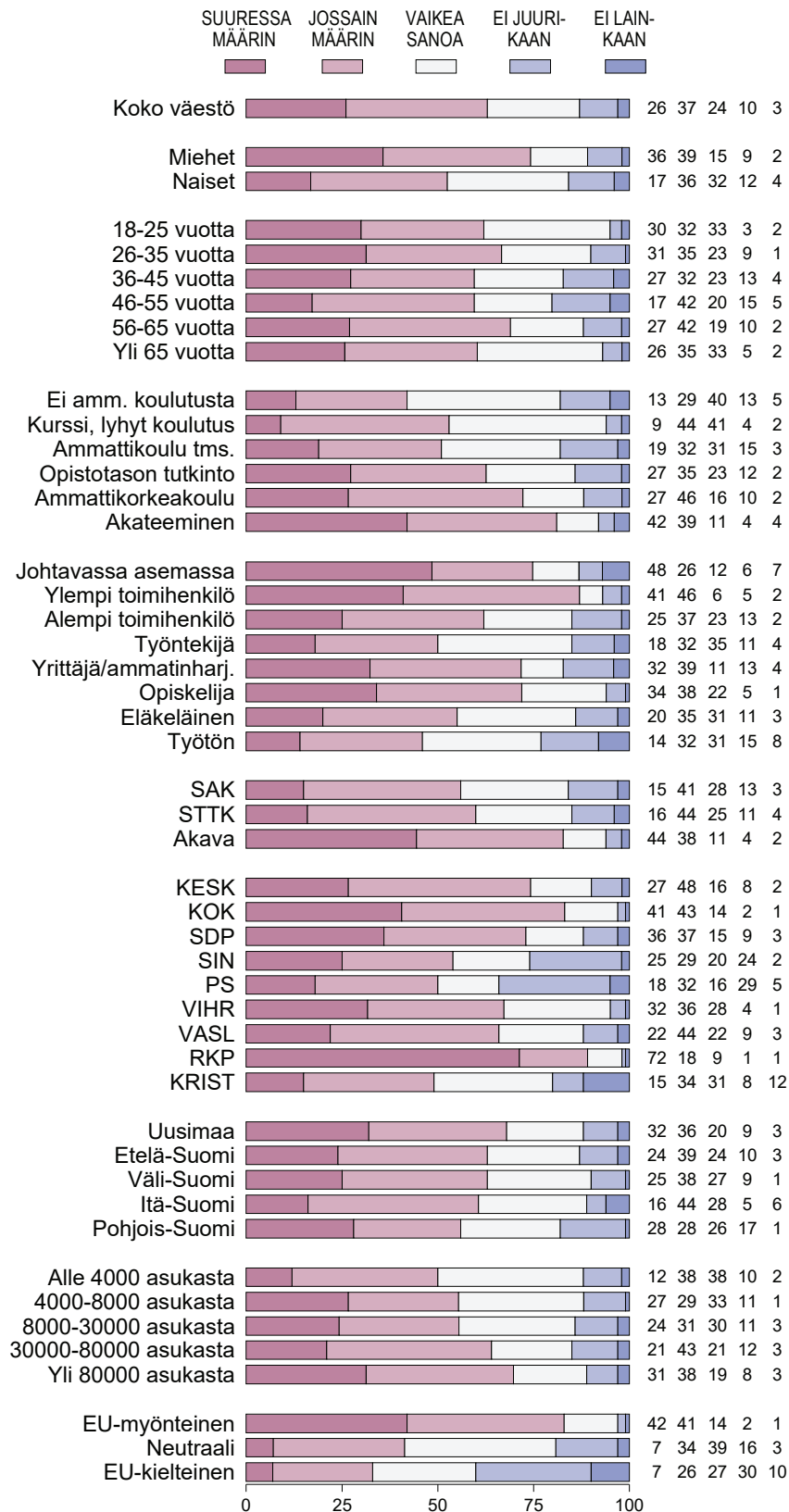

miseen omilla rajoillamme. Runsas kolmannes (35 %) torjuu näkemyksen.

Maahanmuuttokysymyksen suhteen perussuomalaiset erottuvat selvästi joukosta (Kuvio 3),

mutta he eivät ole huoleissaan yksin. Enemmistö useimmissa väestöryhmissä yhdistää hallitsemattoman maahanmuuton EU:hun. Näkemys torjutaan vain RKP:tä, vihreitä ja vasemmistoliittoa

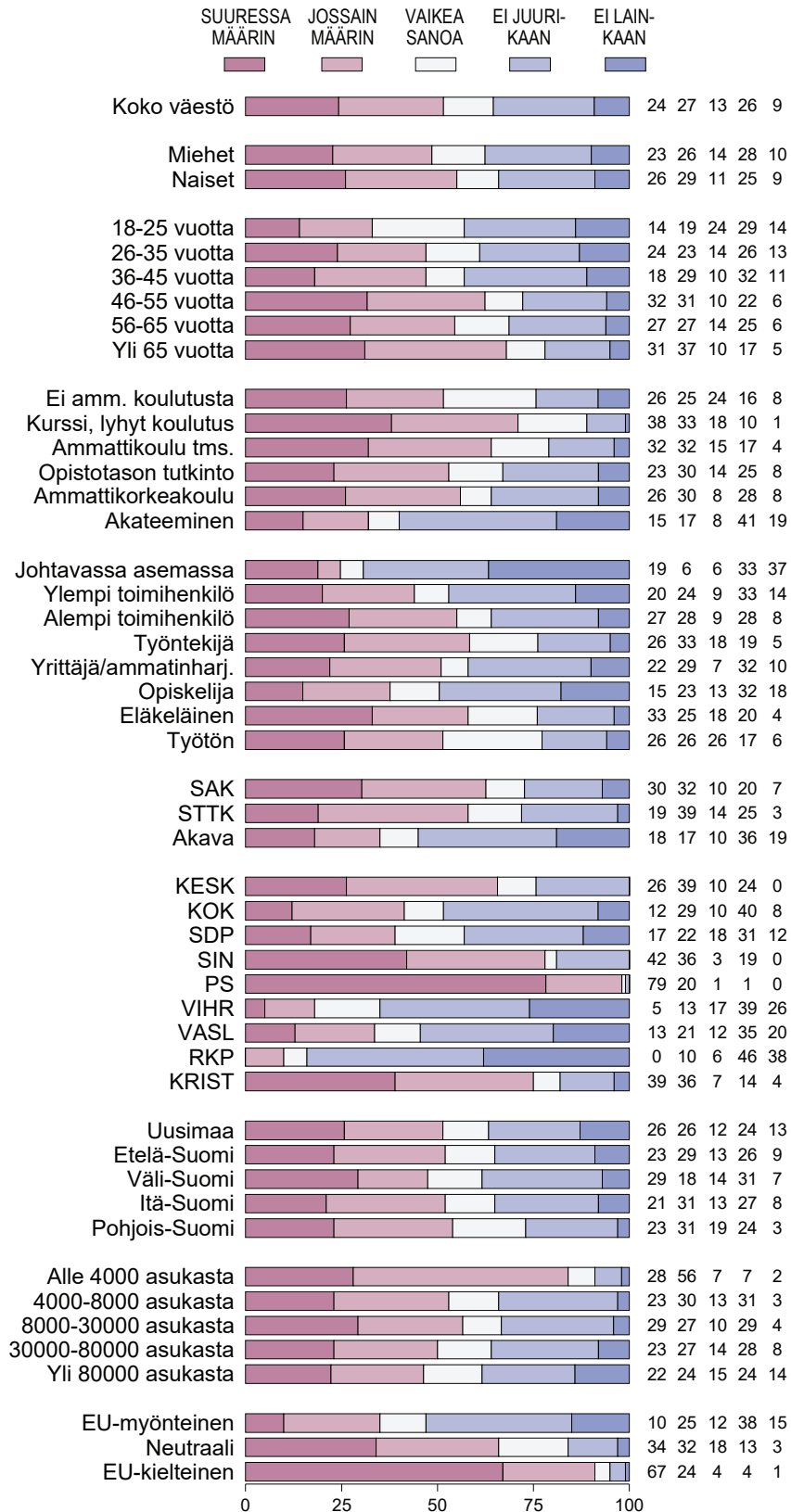
KUVIO 2. Millaisia asioita EU merkitsee sinulle nykyisin henkilökohtaisesti: Sisämarkkinoita ja niiden tarjoamia taloudellisia hyötyjä (%)

äänestävien, johtavassa asemassa olevien, akavalaisten, akateemisesti koulutettujen ja EU-myönteisten ryhmissä.

Paradoksaalista kipukohdissa on se, että ne ovat pitkälti seurausta samoista EU:n perusperiaatteista kuin listan alkupään myönteiset asiat.

KUVIO 3. Millaisia asioita EU merkitsee sinulle nykyisin henkilökohtaisesti: Hallitsematonta maahanmuuttoa, kontrollin menettämistä omilla rajoillamme (%)

Suomi on EU:ssa nettomaksaja, koska kyseessä on vauras maa. Vapaa liikkuvuus taas merkitsee, että kontrolli omista rajoista heikkenee. EU:n myötä kansallinen itsemääräämisoikeus myös kaventuu väistämättä.

Tuloskokonaisuus kuvaa hyvin sitä tosiasiaa, että EU on kompromissien valtakunta. Neljänneksivuosisadan kokemuksella suomalaisilla on realistinen kuva siitä, että unionin hyödyillä on myös hintansa – ja tällä hetkellä suomalaiset arvottavat EU:sta koituvat hyödyt selvästi haittoja korkeammalle. Erityisen selvästi tämä näkyy, kun katse käännetään listan häntäpäähän. Noin kolmasosalle (34 %) EU merkitsee lisääntyneen talou-

dellisen kilpailun tuomaa epävarmuutta työstä ja toimeentulosta, mutta selvästi useampi (41 %) torjuu käsityksen.

Vastaavanlaisia jännitteitä nähdään myös turvallisuuspolitiikassa. EU-jäsenyys on merkinnyt loppua Suomen asemalle puolueettomana maana idän ja lännen välissä. EU:n myötä Suomi on poliittisesti osa länsimaita. Vajaa kolmasosa (32 %) tulkitsee, että puolueettomuuden menettäminen merkitsee suurempaa vaaraa ajautua sotaan. Suurempi osuus, noin joka toinen (49 %), on tästä eri mieltä. Tämä sopii yksiin listan alkupäässä nähtyjen tulosten kanssa: EU-jäsenyyttä pidetään laajalti vakautta ja turvallisuutta lisäävänä asiana.

Listan pohjalla puntariin joutuu vapaa liikkuvuus. Noin kolme kymmenestä (28 %) arvioi, että EU merkitsee kansojen ja kulttuurien epäedullista sekoittumista. Enemmistö (53 %) torjuu käsityksen.

Suomalaiset näkevät EU:ssa ennen kaikkea väli-nearvoa. Eurooppalaisuus itsessään ei nimittäin näyttäyty suomalaisille kovin merkityksellisenä asiana.

Vain noin neljälle kymmenestä (38 %) EU merkitsee itsetuntoa, jonka eurooppalainen identiteetti antaa. Hieman suurempi osuus (41 %) torjuu ajatuksen. Kiinnostavaa kyllä, luvut ovat liki samat (37 % kyllä ja 41 % ei) kysyttäessä, kuinka monelle EU merkitsee ”keinotekoisien eurohenkisyiden tuputtamista”. Kysymys eurooppalaisuudesta identiteettinä ei siis näytä herättävän suurta intohimoa kumpaankaan suuntaan.

Suomalaiset eivät edelleenkään koe identiteettiään juuri sen eurooppalaisemmaksi kuin neljänneksivuosisata sitten. Kun 25 vuotta sitten 41 prosenttia tunsivat itsensä paitsi suomalaisiksi, yhä selvemmin myös eurooppalaiseksi, on vastaava osuus nyt 46 prosenttia.³

Kipukohdat ovat seurausta myönteisistä asioista.

Kiinnostus EU:ta kohtaan on vähentynyt

Suomalaisten suhtautumisessa EU:hun on nähtävissä joitakin muutoksen merkkejä. EU-asioiden seuranta ja kiinnostus niitä kohtaan on vähentynyt selvästi vuodesta 2016.

Nyt joka toinen (49 %) ilmoittaa olevansa kiinnostunut Suomen EU-jäsenyyteen liittyvistä asioista ja seuraavansa niitä aktiivisesti, mutta yhtä moni (49 %) kertoo kiinnostuksensa olevan korkeintaan vähäistä (Kuvio 4). Vielä vuonna 2016 kaksi kolmesta ilmoitti olevansa kiinnostunut ja seuraavansa EU-asioita.

Kiinnostus on liudentunut lähes kaikissa väestöryhmissä. Jos muutosta tarkastellaan puolueiden äänestäjäryhmien kohdalla, voimakkain pudotus on tapahtunut kristillisdemokraattien ja perussuomalaisten äänestäjien kohdalla. Nämä ryhmät ovat myös eri puolueiden kannattajista kaikkein EU-kriittisimpiä.

Reilu kolmannes (36 %) katsoo tuntevansa EU-jäsenyyteen liittyviä asioita vähintään melko hyvin, mutta selvä enemmistö (61 %) kuvailee omia tietojiaan huonoiksi (Kuvio 5). Jos EU-asioiden seuraamisessa on tapahtunut suurehko pudotus, ei vastaavaa siis ole havaittavissa EU-tietämyksen kohdalla. Erittäin huonoksi EU-osaamistaan kuvailee aiempaa useampi, mutta muutoin luvut ovat pysyneet käytännössä ennallaan vuosituhannen vaihteesta lähtien.

EU:lta toivotaan jatkuvuutta

Suomalaisten käsityksiä EU:n pitkän aikavälin kehityskuluista on luodattu Arvo- ja asennetutkimuksessa parin vuoden välein. Tulosten perustieto on ennallaan: rajuja isoja muutoksia ei juurikaan toivota (Kuvio 6). Ainoa erottuva asia on suhtautuminen Brexitiin. Sen suhteenkin suomalaiset toivoisivat paluuta entiseen järjestykseen.

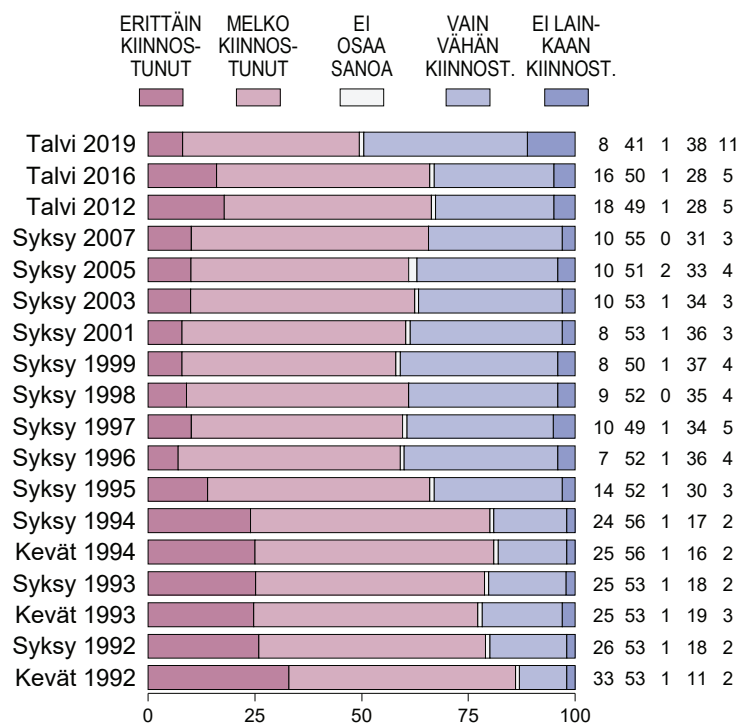
Selvä enemmistö (57 %) suomalaisista toivoo Ison-Britannian luopuvan päätöksestään jättää EU ja vain 17 prosenttia toivoo, että Brexit toteutuisi. Koulutetumpi kaupungeissa asuva väestönosa ottaa selvemmin kantaa Brexitin perumisen puolesta. Brittien eron puolella ovat selkeästi ainoastaan perussuomalaisia äänestävät. Monessa väestöryhmässä huomattavan suuri osuus ei osaa tai halua ottaa asiaan kantaa.

Muilta osin suomalaiset eivät toivo isoja muutoksia EU:n nykytilaan. Neljäsosa (25 %) toivoo, että Euroopan yhdentyminen pysähtyisi ja EU

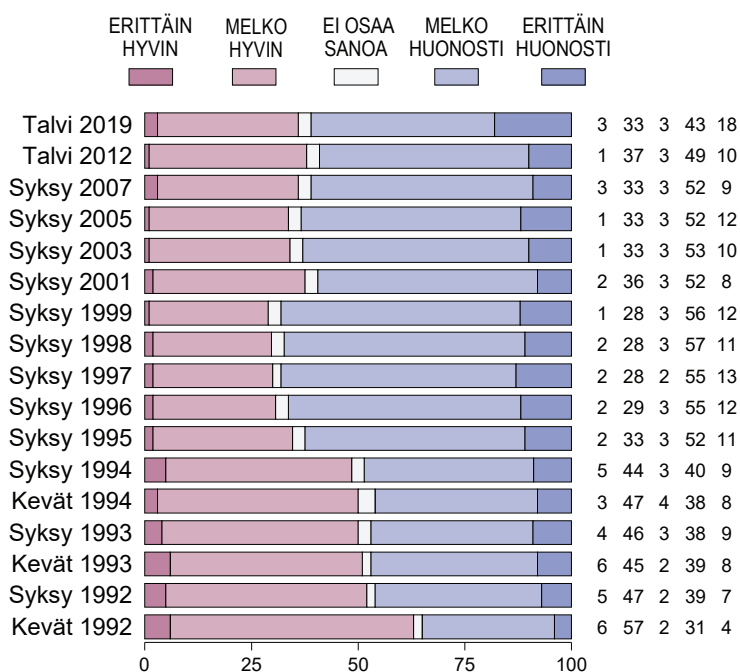
muuttuisi nykyistä löyhemmäksi liitoksi. Paljon suurempi ryhmä (45 %) pitää kuitenkin tällaista kehityskulua ei-toivottavana. Kaikki muut kehitys-

kulut suuri enemmistö julistaa epätoivot-taviksi. Vertailu aiempien vuosien tuloksiin paljas-taa, että suomalaisten EU-kehityskulkuja koske-

KUVIO 4. Kuinka kiinnostunut nykyisin on/kuinka aktiivisesti seuraa Suomen EU-jäsenyyteen liittyviä asioita (%)

KUVIO 5. Kuinka hyvin katsoo tuntevansa EU-jäsenyyteen liittyviä asioita (%)

vat mielipiteet ovat muuttuneet EU-myönteisempään suuntaan (Kuvio 7).

Suomalaisten mielestä kurjimmat skenaariot liittyvät perustavanlaatuisiin uhkakuviin: yhteisvaluutta euron kariutumiseen tai koko unionin haaksirikkoon. Kummankin kehityskulun ei-toivottavuus on vahvistunut suomalaisten miellissä selvästi vain parissa vuodessa.

Aiemmissä mittauksissa varovaista mielenkiintoa herättänyt skenaario yhdentymisen pysähtymisestä ja EU:n löyhentymisestä saa nyt selvästi aiempaa vähemmän vastakaikua. Samalla suomalaisten perinteisesti äärimäisen torjuva suhtautuminen liittovaltiokehitykseen on pehmentynyt aavistuksen.

Liittovaltiokehitystä pitää nyt toivottavana 14 prosenttia ja epätoivottavana 54 prosenttia suomalaisista. Vaikka suhtautuminen on edelleen hyvin nuivaa, on vastausjakauma muuttunut vuosituhatien alkupuolelta jonkin verran vähemmän torjuvaksi.

Lisää päätösvaltaa EU:lle?

Niin sanottu subsidiariteetti- eli toissijaisuusperiaate on keskeinen sopimuksessa Euroopan unionista.⁴ Sen mukaan unioni toimii sen toimivaltaan kuulumattomilla aloilla vain, jos jäsenvaltiot eivät pysty riittävästi saavuttamaan tavoitteita itse, vaan ne voi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Perustavoitteena on siis päättää asioista siellä, missä päätökset vaikuttavat ihmisiin.

Kansalaiset näyttäisivät sisäistäneen ja hyväksyneen periaatteen ajatuksen. Lähtökohtaisesti kan-

sallista toimivaltaa suositetaan kysymyksissä, jotka vaikuttavat lähellä ihmistä, ja toimivaltaa toivotaan EU:lle enemmän kysymyksissä, joita on vaikea ratkaista pelkästään kansallisin toimin.

Arvo- ja asennetutkimuksessa porauduttiin kansallisvaltioiden ja EU:n väliseen työnjakoon kysymällä 18 eri politiikkalohkon osalta, missä määrin niistä pitäisi päättää kansallisesti ja kuinka paljon niitä voitaisiin ratkoa EU-tasolla. Vastausten (Kuvio 8) kokonaisuutta voidaan tulkita kahdella tavalla.

Ensinnäkin kansalaisten halu päättää eri asioista pääosin kansallisesti on laajaa. Vain neljässä asiassa 18:sta suurempi osuus vastaajista tekisi ratkaisut EU-tasolla kuin kansallisella tasolla.

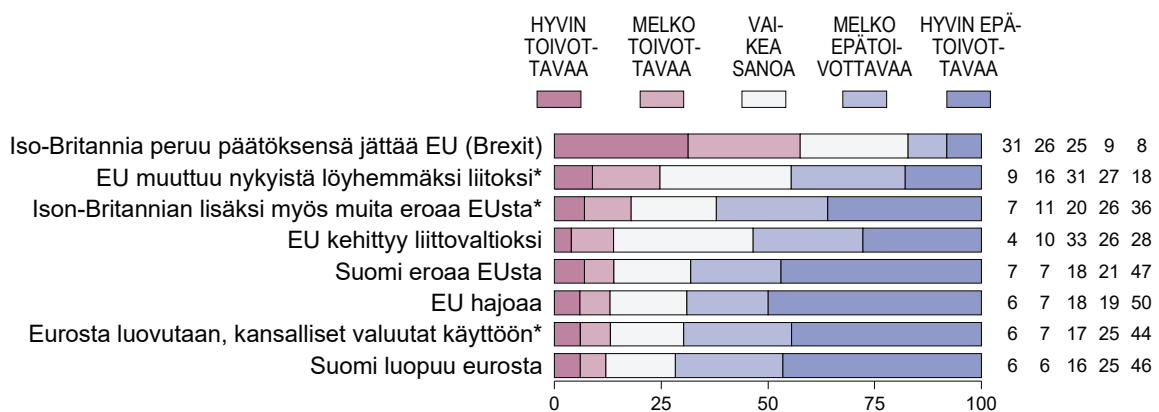
Toiseksi kansalaiset ovat valmiita hyväksymään laajasti, että päätöksentekoa jaetaan kansallisten ja EU-tason päätöksentekijöiden välillä. Enemmistö vaatii kokonaan kansallista päätöksentekoa vain yhdessä asiassa, terveydenhuollossa.

Ilmastopolitiikka on kansainvälistä

Suomalaiset toivoisivat enemmän päätöksenteon painottumista EU-tasolle kuin kansalliselle tasolle niissä kysymyksissä, joissa päätösvalta on jo enimmäkseen unionitasolla. Näitä asioita ovat esimerkiksi kauppapolitiikka, rahapolitiikka sekä pankkien ja rahoitusmarkkinoiden sääntely.

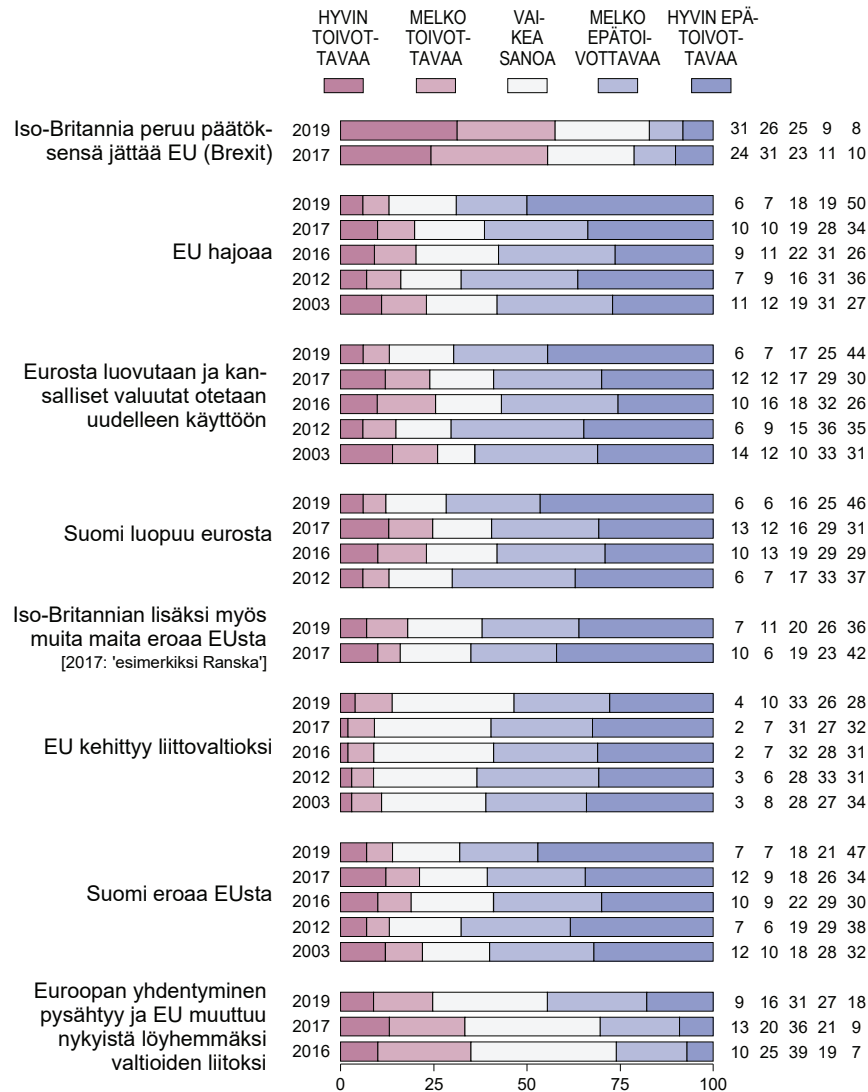
Yksittäisistä kysymyksistä eniten päätösvaltaa EU-tasolle oltaisiin valmiita luovuttamaan ilmastopolitiikassa. Vain kolmannes (31 %) säilyttäisi päätösvalan ilmastoasioista pääosin kansallisella tasolla. Selvä enemmistö (57 %) tekisi päätökset EU-tasolla.

KUVIO 6. Kuinka toivottavana pitää erilaisten tapahtumien ja kehityskulkujen toteutumista seuraavan 10 vuoden aikana (%)

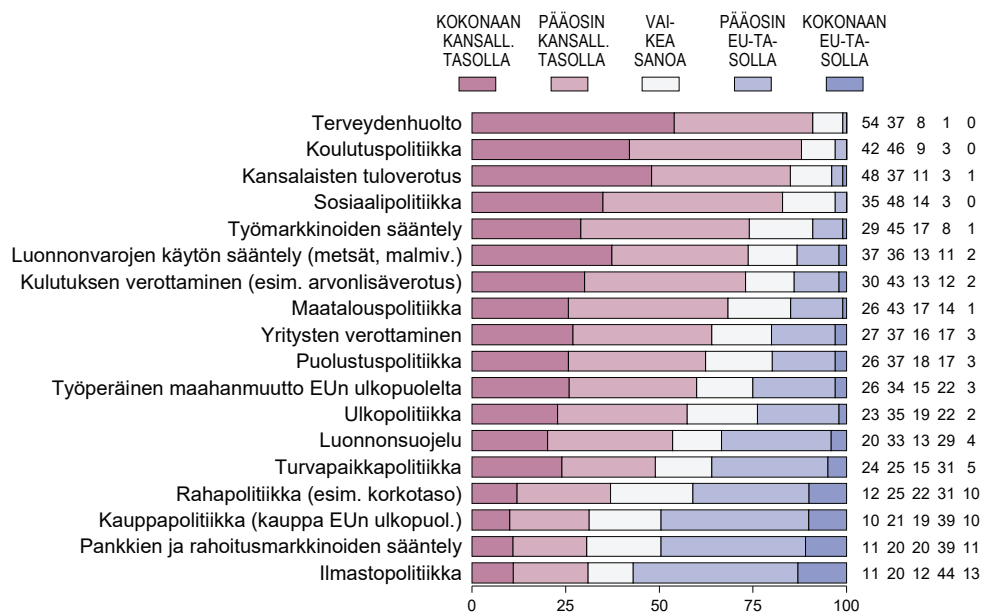

*Kysymysmuoto täydellisenä: "Euroopan yhdentymisen pysähtyy ja EU muuttuu nykyistä löyhemmäksi valtioiden liitoksi" / "Ison-Britannian lisäksi myös muita maita eroaa EUsta" / "Eurosta luovutaan ja kansalliset valuutat otetaan uudelleen käyttöön".

KUVIO 7. Kuinka toivottavana pitää erilaisten tapahtumien ja kehityskulkujen toteutumista seuraavan 10 vuoden aikana (%)

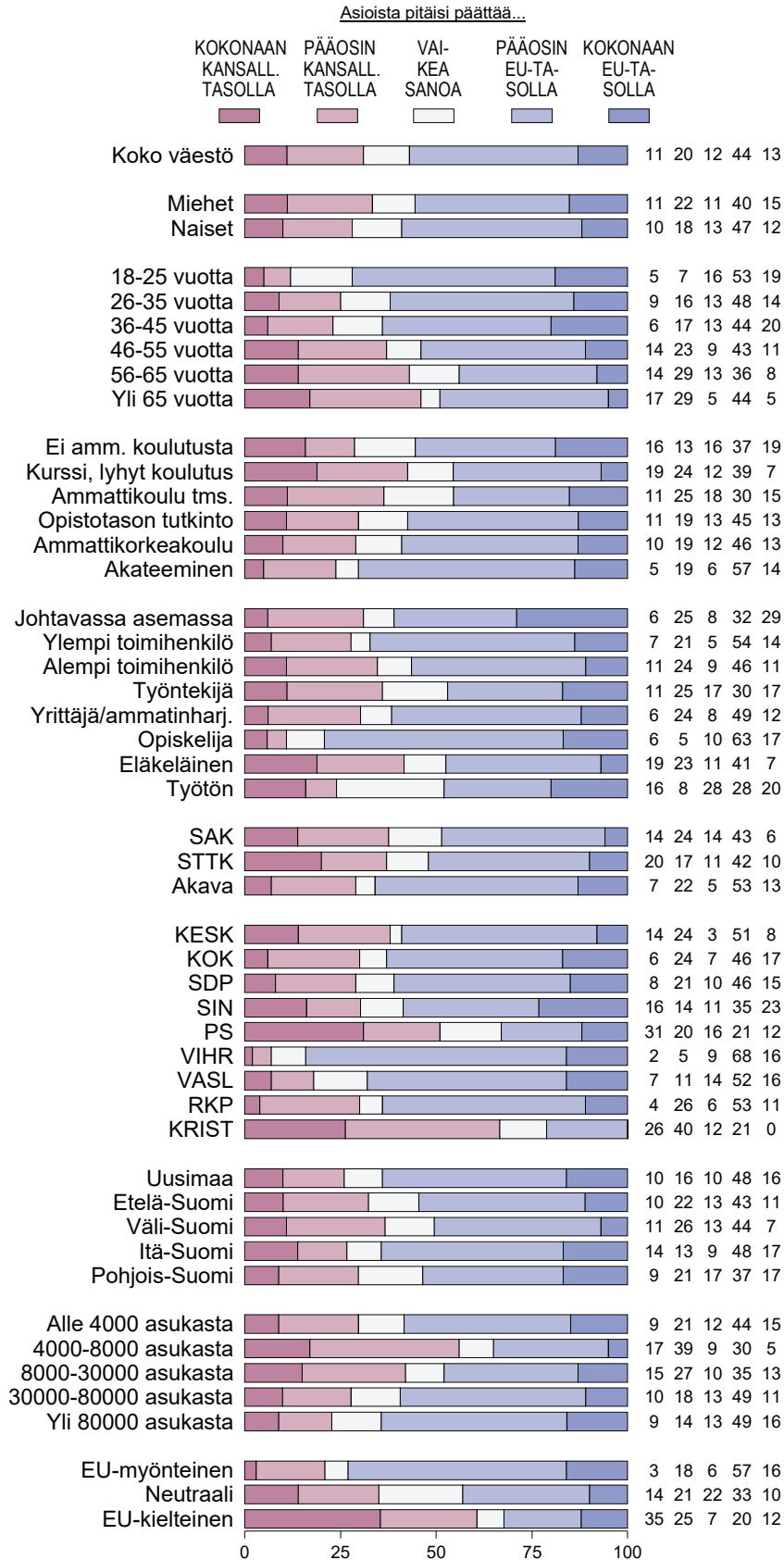
KUVIO 8. Päätösvallan jakaantuminen Euroopan unionissa: Missä määrin eri asioista pitäisi päättää kansallisesti jäsenvaltioissa, missä määrin EU:n elimissä (%)

Erityisesti nuorten, opiskelijoiden, akateemisesti koulutettujen sekä vihreitä äänestävien suuri enemmistö antaisi ilmastopolitiikan avaimet unio-

nille (Kuvio 9). Kansallista näkökulmaa korostavia on eniten kristillisdemokraatteja, perussuomalaisia ja keskustaa äänestävien joukossa.

KUVIO 9. Millä tasolla asiasta pitäisi Euroopan unionissa päättää: Ilmastopolitiikka (%)

Hyvinvointivaltio on kansallinen

Neljällä politiikkalohkolla suomalaiset eivät antaisi juuri lainkaan ohjaksia EU-päätäjille. Ne ovat terveydenhuolto, koulutus, tuloverotus sekä sosiaalipolitiikka. Kyse on hyvinvointivaltion kovasta ytimeistä. Sen suomalaiset haluavat pitää omissa käsissään.

Varsin vähän valtaa EU:lle haluttaisiin antaa työmarkkinoita, luonnonvarojen käyttöä, kulutusveroja sekä maataloutta koskeviin päätöksiin.

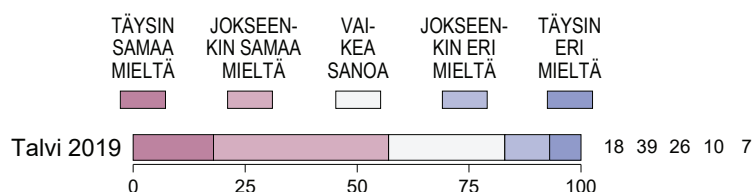
Maatalouspolitiikan kohdalla suomalaiset näyttävät haluavan selvästi muutosta nykytilanteeseen. Kyseisellä politiikkalohkolla päätösvalta kuuluu yksiselitteisesti Euroopan unionille. Suomalaiset

eivät ilmeisesti panisi pahakseen, jos EU päättäisi tulevaisuudessa uudelleen kansallistaa maatalouspolitiikkansa.

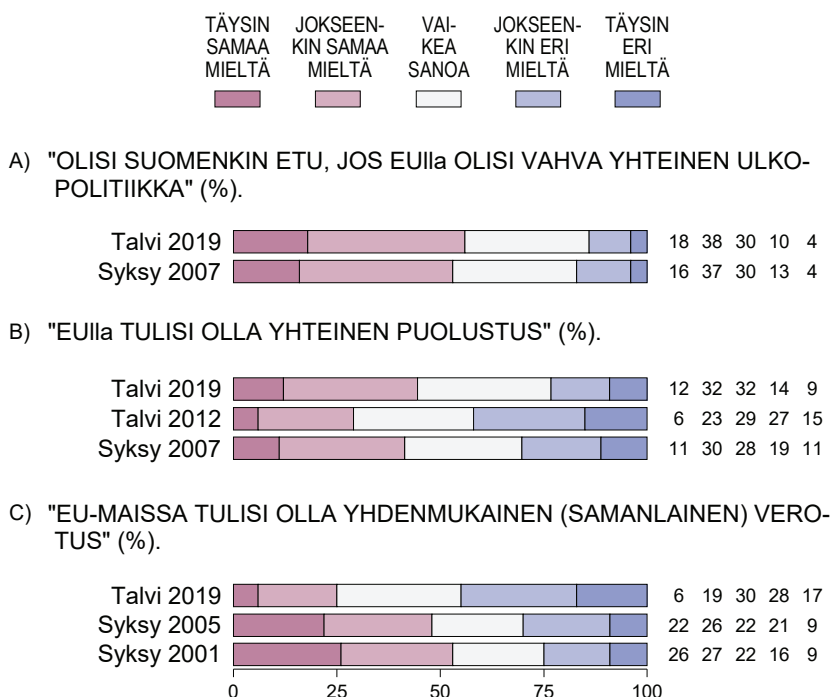
Seuraavaksi listalla on viisi asiaa, joiden kohdalla vähintään viidesosa suomalaisista antaisi päätösvallan pääosin EU:lle. Nämä ovat yritysverotus, puolustus, työperäinen maahanmuutto, ulkopolitiikka sekä luonnonsuojelu. Näiden kohdalla enemmistö vielä pitäisi päätösvallan kansallisella tasolla.

Turvapaikkapolitiikan osalta alle puolet (49 %) tekisi ratkaisut kansallisesti, mutta kuitenkin määrävähemmistö (36 %) antaisi ratkaisut EU:n hoitettavaksi.

KUVIO 10. "Kaikki EU-maat tulisi velvoittaa auttamaan yhteisvastuullisesti jäsenmaita, jotka joutuvat vaikeuksiin suurten turvapaikanhakijamäärien vuoksi" (%)

KUVIO 11. Suhtautuminen politiikkaväittämiin

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa valmiutta EU-päätöksentekoon

Vuoden 2015 turvapaikanhakija-aalto horjutti Euroopan turvallisuustilannetta, kun unionissa ei ollut varauduttu niin nopeaan pakolaisten ja siirtolaisten virtaan koko Euroopan läpi. Vaikka turvapaikkapolitiikassa suurempi osa haluaisi pitää ohjaket kotimaisissa käsissä kuin luovuttaisi päätösvallan EU:lle, suomalaisilla näyttäisi olevan myös valmiutta hyväksyä yhteistyötä turvapaikka-asioissa EU-tasolla.

Enemmistö kannattaa taakanjakoa.

Tutkimuksessa kysyttiin erikseen suomalaisten suhtautumista niin sanottuun taakanjakoon, jossa EU-maiden kesken sovitaan turvapaikanhakijoiden jakamisesta. Selvä enemmistö (57 %) velvoittaisi kaikki EU-maat auttamaan yhteisvastuullisesti jäsenmaita, jotka joutuvat vaikeuksiin suurten turvapaikanhakijamäärien vuoksi. Toisella kannalla on vain 17 prosenttia suomalaisista (Kuvio 10).

Vuoden 2015 siirtolaisaallon lisäksi Euroopan turvallisuustilanteeseen ovat viime vuosina vaikuttaneet Venäjän aggressiot Ukrainaa vastaan ja maailmanpoliittisen tilanteen epävakautuminen. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa suomalaisilla näyttäisi olevan valmiutta laajempaan EU-tasoiseen päätöksentekoon, vaikkakaan enemmistön tukea EU-tasoinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka ei nauti. (Kuvio 11).

Enemmistö (56 %) ajattelee, että olisi Suomen etu, jos EU:lla olisi vahva yhteinen ulkopoliittikka ja reilut neljä kymmenestä (44 %) toivoisi myös yhteistä puolustusta. Kannat näihin kysymyksiin eivät juuri ole muuttuneet viimeisten runsaan kymmenen vuoden aikana.

Sitä vastoin yhteisen verotuksen kannatus on romahtanut. Kun vuonna 2005 yhdenmukaista verotusta kannatti lähes joka toinen, on tänään ajatuksen takana enää neljännes (25 %) suomalaisista.

Suomalaisten suhtautuminen EU:hun on viime vuosina ollut vakaa, mutta kehittynyt vähitellen entistä myönteisempään suuntaan. Suhtautumisessa päätösvallan siirtämiseen Brysseliin ollaan edelleen melko varautuneita, mutta isoissa kysymyksissä odotetaan päätöksentekokykyä EU:lta.

Taloudellisesti turbulenttien vuosien jälkeen EU näyttää kyenneen ratkaisemaan ongelmia kohtuullisen hyvin. EU:n ongelmanratkaisukyky rajat ylittävissä kysymyksissä lienee jatkossakin keskeinen tekijä siinä, miten suomalaisten EU-asenteet kehittyvät.

VIITTEET

- 1 Pesonen (2002).
- 2 Haavisto (2019a) ja Haavisto (2019b).
- 3 Ks. Haavisto (2019a).
- 4 SEU 5(3).

LÄHTEET

- Haavisto, I. (2012). EU vai EI?, EVAn arvo- ja asennetutkimus 2012, Taloustieto Oy, Helsinki.
- Haavisto, I. (2016). Tuhansien murheiden uni, teoksessa Apunen, M. et al. (2017) Sovinnon eväät, EVAn arvo- ja asennetutkimus 2016, Taloustieto Oy, Helsinki.
- Haavisto, I. (2019a). Suomalaisten EU-myönteisyys huipussaan, EVA Artikkelit 9.5.2019, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA, <https://www.eva.fi/blog/2019/05/09/suomalaiset-ennatyksellisen-eu-myonteisia/>
- Haavisto, I. (2019b). Euro on supersuosittu, EVA Artikkelit 23.7.2019, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA. <https://www.eva.fi/blog/2019/07/23/euro-on-supersuosittu/>
- Iskanius, A. (2017). Epävarmuuden aika, teoksessa Apunen, M. et al. (2017) Kumous kunnissa, EVAn arvo- ja asennetutkimus 2016, Taloustieto Oy, Helsinki.
- Pesonen, P. (toim.) (1994). Suomen EU-kansanäänestys 1994 – Raportti äänestäjien kannanotoista, Ulkoasiainministeriön Eurooppa-tiedotus.
- Euroopan unionista tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto (SEU).
- Torvi, K. (2004). Turvassa EU:ssa – kaukana kavala maailma, EVAn Suomi, EU ja maailma-asennetutkimus 2004, Taloustieto Oy, Helsinki.
- Torvi, K. & Kiljunen, P. (2006). Ikkunat auki maailmaan, EVAn Suomi, EU ja maailma-asennetutkimus 2006, Taloustieto Oy, Helsinki.

EVAn Arvo- ja asennetutkimus

Kyselyn tulokset ovat osa EVAn vuoden 2019 Arvo- ja asennetutkimusta. Tulokset perustuvat 2 059 henkilön antamiin vastauksiin. Tulosten virhemarginaali on koko väestön tasolla 2–3 prosenttiyksikköä kumpaankin suuntaan. Tiedot kerättiin 31.1.–6.2.2019.

Vastaajat edustavat koko maan 18–70-vuotiasta väestöä. Aineisto on kerätty Taloustutkimuksen internet-paneelilla ja painotettu edustamaan väestöä iän, sukupuolen, asuinalueen, koulutuksen, ammatin tai aseman, toimialan ja puoluekannatusten mukaan. Aineiston tilastollisen jatkoanalyysin on tehnyt Yhdyskuntatutkimus Oy, joka on laatinut myös tulosgraafikan.

Tulokset ja niiden tarkemmat väestöryhmittäiset erittelyt löytyvät EVAn kotisivuilta www.eva.fi. Vuodesta 1984 lähtien tehtyjen tutkimusten tulokset löytyvät EVAn Arvo- ja asennetutkimusten tietokannasta Arvopankista osoitteesta: www.eva.fi/arvopankki.

EVA Analyysin *Vapaus, vakaus ja vauraus* kirjoittaja

EVA:n tutkimuspäällikkö
ILKKA HAAVISTO

ELINKEINOELÄMÄN VALTUUSKUNTA

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, jonka tavoitteena on edistää yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä. EVA toimii elinkeinoelämän ja yhteiskunnan vaikuttajien kohtaamispaikkana.

EVA tuottaa tietoa ja uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun.

EVA Analyysit ottavat kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoavat ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Analyysit löytyvät EVA:n kotisivuilta www.eva.fi.

ISSN 2342-0774 (Painettu) • ISSN 2342-0782 (PDF)